

ČLOVEK ZA ČLOVEKOM – Andrea Bednáriková: Prvú sirénu si pamätám dodnes

2.7.2026 - | Človek v ohrození

V sérii rozhovorov Človek za človekom sme sa rozprávali s Andreou Bednárikovou, vedúcou programu podpory núdzového bývania organizácie Človek v ohrození na Ukrajine.

Kolegovia a kolegyne ju neoslovujú inak ako **Andy**. Hoci sa stretávame v Bratislave, už štyri roky žije v ukrajinskom Užhorode, kam ju priviedla práca pre organizáciu Človek v ohrození po začiatku plnoformátovej vojny. Dnes sa podieľa na projektoch školských krytov a obnovy bývania pre ľudí zasiahnutých konfliktom.

V rozhovore hovorí aj o tom:

- ako vyzerali jej prvé dni pomoci po vypuknutí vojny na Ukrajine,
- prečo sa rozhodla presťahovať do Užhorodu,
- prečo sú školské kryty pre tisíce ukrajinských detí nevyhnutnosťou,
- čo ju naučili roky práce v humanitárnom sektore.

*Séria rozhovorov **ČLOVEK ZA ČLOVEKOM** prináša pohľad na ľudí, ktorí stoja za organizáciou Človek v ohrození aj za konkrétnou pomocou druhým. Predstavuje tých, ktorí pracujú v teréne, aj tých, ktorí pomoc koordinujú spoza stola. Cez ich príbehy, motivácie a každodenné výzvy ukazuje, že za každou pomocou stoja obyčajní ľudia, ktorí sa rozhodli robiť neobyčajnú prácu.*

V akej rodine si vyrastala? Myslíš, že tvoja rodina a prostredie formovali to, čo teraz robíš?

Myslím si, že rodina vždy dáva základ pre to, s akými hodnotami vstupujeme do života, takže určite áno. Veľký vplyv na mňa mala staršia sestra, ktorá pomáhala v organizácii Úsmev ako dar. Spolu sme chodievali do detského domova v Spišských Vlachoch, kde sme párkrát organizovali herné dni pre deti. Mala som vtedy asi desať rokov. Sestra bola pre mňa veľkým vzorom. Je odo mňa o štrnásť rokov staršia. Aj celá rodina ma formovala. Otec vo mne pestoval vzťah k princípom humanizmu a mama bola vždy ten človek, ktorý otvoril náruč, keď bolo treba niekomu v rodine pomôcť. Bola to kombinácia viacerých vplyvov.

Spomínaš si na moment, keď si si prvýkrát povedala, že chceš pracovať práve v humanitárnej oblasti?

Po vysokej škole som začala pracovať v komerčnej sfére, kde som vydržala približne štyri roky. Na konci tohto obdobia som bola čoraz viac frustrovaná a mala som pocit, že sa chcem uberať iným smerom. Chcela som si nájsť prácu, ktorá bude mať väčší zmysel a bude ma viac naplňovať. A tak som odtiaľ odišla.

Potom ma osud zaviesť na Nový Zéland. Zostala som tam dlhšie, než som plánovala, pretože som tam prežila aj obdobie covidu. Keď som sa vracala na Slovensko, už som vedela, že chcem skúsiť pracovať v neziskovom sektore.

Čo si robila na Novom Zélande?

Pracovala som vo vyšívacej dielni. Naučila som sa obsluhovať vyšívacie stroje. Bola to brandingová spoločnosť, ktorá vyrábala uniformy a rôzne reklamné či darčkové predmety. Najprv som vyšívala a

neskôr som dielňu aj viedla.

Čo ťa priviedlo do organizácie Človek v ohrození?

Bola to aj veľká náhoda a správne načasovanie. Na Slovensko som sa vrátila práve v období, keď vypukla plnoformátová vojna na Ukrajine. Prišla som s tým, že mám čas, keďže som nemala zamestnanie a chcela som si nájsť miesto dobrovoľníčky, či už na hranici alebo v Bratislave, kde by som pomáhala ľuďom utekajúcim z Ukrajiny.

Sestra ma prepojila s Človekom v ohrození. Pracuje v personálnej agentúre a organizácia vtedy hľadala finančnú manažérku pre aktivity na hranici. Najprv som prišla ako dobrovoľníčka do Humenného a po týždni som už podpísala pracovnú zmluvu.

Ako vyzerala vtedy tvoja práca finančnej manažérky?

V tom čase išlo najmä o zabezpečenie fungovania aktivít na hranici. Spracovávala som dobrovoľnícke zmluvy, preplácala náklady dobrovoľníkom a dobrovoľníckam a riešila finančné toky súvisiace s nákupom materiálu, jedla a podobne. Úprimne povedané, veľkú časť práce tvorilo to, že som sedela pri pokladni, prijímala bločky a vydávala peniaze. Preto niekedy hovorím, že označenie „finančná manažérka“ bolo trochu nadhodnotené (smiech).

Máš ekonomické vzdelanie?

Áno. Študovala som manažment a predtým som štyri roky pracovala vo finančnom controllingu a cash-flow manažmente. Mala som teda finančné zázemie. Zo Zélandu som sa však vracala s tým, že sa do financií už nechcem vrátiť. Chcela som hlavne pomôcť v tom intenzívnom období.

Bola si aj na hranici?

Nie, ja som pracovala spoza stola a stretávala som sa s tými všetkými unavenými ľuďmi, ktorí sa vracali z hranice, nosili bločky a riešili výdavky. Bola som tá, ktorá zabezpečovala finančnú a operačnú stránku fungovania.

Ako sa z finančnej manažérky stala programová pracovníčka a ako ťa táto cesta nakoniec priviedla do Užhorodu?

Nechcela som zostať dlhodobo vo financiách. Bývalá kolegyňa Veronika Kusyová mi ponúkla, aby som prešla do programového tímu, ktorý sa rozširoval kvôli aktivitám na Ukrajine. Začala som sa venovať subgrantingovým projektom – vyhládávala som partnerov na Ukrajine a riešila poskytovanie grantov miestnym organizáciám.

Najprv som do Užhorodu len dochádzala z Prešova, približne raz za týždeň alebo dva. Postupne však pribúdalo aktivít a ukázalo sa, že dochádzanie je príliš náročné. Organizácia preto zabezpečila byt, do ktorého sme sa presťahovali viacerí kolegovia. Štyria sme bývali spolu a spočiatku sme z bytu aj pracovali. Neskôr sme si našli kanceláriu.

Andrea začala pracovať pre Človeka v ohrození po začiatku vojny na Ukrajine.

Nebála si sa ísť žiť a pracovať na Ukrajinu?

Určite áno. Ten prechod bol stresujúci. Najmä v prvých mesiacoch vojny nikto nevedel, ako sa situácia vyvinie, či sa Rusom ešte podarí zvrátiť situáciu po vytlačení z Kyjevskej a Černihivskej

oblasti. Bolo v tom veľa napätia a neistoty. Pamätám si svoju prvú sirénu. Bývali sme v prenajatom byte a keď zaznela, prišla som za kolegynami s otázkou, čo budeme robiť a kam sa pôjdeme schovať. Vzájomne sme sa podporili a zvládli to spolu.

Kolko sirén si odvtedy už zažila?

To sa asi ani nedá spočítať. Nevieť, či sú to stovky alebo tisíce, ale stovky určite.

Chodíš sa pri sirénach stále schovávať alebo to už berieš ako bežnú vec?

Na začiatku sme sa museli chodiť schovávať pomerne často. Najmä do podzemných priestorov, napríklad podzemných reštaurácií – mali sme vytipované miesta, kde sa dalo prečkať príjemnejšie ako v studenom kryte. Dnes je situácia iná a poplachov v západnej Ukrajine je oveľa menej, sú viac lokalizované. Vždy sledujem cez Telegram, aké konkrétne riziko hrozí. Ak je bezprostredné nebezpečenstvo aj pre Užhorod, ako to bolo napríklad pred pár týždňami, musíme sa schovať. Počas terénnych výjazdov nemá človek vždy k dispozícii nejaký kryt, hlavne keď sa presúvame z miesta na miesto. V takých prípadoch sa musíme zariadiť podľa konkrétnej situácie.

Čo si si počas svojho života na západnej Ukrajine všimla na Ukrajincoch a Ukrajinkách, v porovnaní so Slovákmi a Slovenkami?

Často sa ma Ukrajinci a Ukrajinky pýtajú, kde sú Slováci a Slovenky. Keď prídu na Slovensko, prekvapí ich, že na uliciach býva málo ľudí. Ulice sú často prázdne. Na Ukrajine sú ľudia napriek vojne stále vonku. Sedia v kaviarňach, na terasách a stretávajú sa. Aj v zime bývajú terasy plné. Mám z toho trochu balkánsky pocit. Na Slovensku sa viac uzatvárame do svojich bytov a vlastných bublín.

Povedz nám v krátkosti, v čom pozostáva tvoja práca v Človeku v ohrození.

Momentálne mám dve hlavné roly. Prvá súvisí s Ukrajinou a programom Shelter (pozn. program núdzového bývania pre Ukrajincov a Ukrajinky). Opravujeme kryty v školách a pomáhame tiež s obnovou bývania. Ide o poškodené domy po útokoch alebo kolektívne centrá, kde žijú vnútorne vysídlení ľudia, ktorí prišli o domov alebo museli byť evakuovaní. Často ide o staršie budovy v zlom technickom stave, ktoré potrebujú opravy a základné vybavenie.

Ako vyzerá projekt rekonštrukcie školských krytov?

V oblastiach, ktoré sú najviac ohrozené, neprebieha vyučovanie v triedach, ale deti musia ísť rovno do krytu. Nemalo by totiž zmysel, aby boli krátko v triede a následne sa po vyhlásení poplachu museli premiestňovať. Veľkú časť dňa tak trávajú práve v krytoch.

Ak škola nemá dostatočný kryt, vyučovanie môže prebiehať iba online. Momentálne pracujeme na škole v Konotope, kde rozširujeme podzemné priestory tak, aby sa do nich zmestilo viac detí. V súčasnosti majú k dispozícii len jednu až dve miestnosti, do ktorých sa všetci žiaci nezmestia. Musia sa preto striedať a do školy chodia len každý siedmy týždeň. To znie naozaj hrozne.

Okrem Ukrajiny sa venuješ aktuálne aj projektom v Moldavsku. Čo robíte ako organizácia tam?

Moja druhá rola je projektový manažment projektu v Moldavsku financovaného cez SlovakAid. Tam podporujeme farmárov pestujúcich jahody, čučoriedky, ríbezle a ďalšie bobulové ovocie. Na vybraných farmách zavádzame udržateľné riešenia a snažíme sa šíriť povedomie o udržateľnom poľnohospodárstve. Cieľom je pomôcť farmárom lepšie zvládať dôsledky klimatickej krízy. Pomáhame napríklad so zavádzaním ochranných sietí proti slnku a škodcom, inteligentného zavlažovania či

testovaním rastlinných biostimulantov od slovenského startupu ecolive.

Ako vyzerá tvoj bežný pracovný deň? Je bližšie k excel tabulkám a telefonátom, alebo práci v teréne?

Dnes už trávim viac času za počítačom. Tím sa zmenšil a musím pokrývať viac administratívnych úloh. Aktivity máme prevažne na severovýchode Ukrajiny, kde pracuje miestna kolegyňa v teréne. Ja ju podporujem z Užhorodu. Do terénu stále chodím, ale už skôr výnimočne.

Spomínaš si na moment, pri ktorom si si najviac uvedomila zmysel svojej práce?

Pri projektoch komplexnej rekonštrukcie školských krytov. Budem úprimná, ide o finančne náročné projekty. Keď sa však podarí zabezpečiť financovanie, vedia mať naozaj veľký dopad. Vyberali sme si kryty a podzemné priestory, ktoré sa dlhodobo nepoužívali a vyžadovali si komplexnú rekonštrukciu.

Keď sme prvýkrát vošli do priestorov po rekonštrukcii, bol to obrovský rozdiel. Z vlhkých pivníc s vytrčajúcimi potrubiami a zanedbaným prostredím sa stal čistý, osvetlený priestor vybavený nábytkom. Vždy to bol šok. Boli to momenty, keď som cítila veľkú hrdosť na to, čo robíme, a že to má zmysel.

Rovnaké pocity mám aj pri opravách domov zasiahnutých útokmi. Vtedy vidíš veľmi konkrétny dopad svojej práce na život rodín. Často majú veľmi obmedzený rozpočet. Pomáhame najmä rodinám, ktoré čelia viacerým zraniteľnostiam, napríklad starším ľuďom so zdravotným znevýhodnením. Nemajú stabilný príjem a ich dôchodky sú skôr symbolické. Pre nich je výmena okien alebo oprava domu finančne nedostupná.

Aktuálne napríklad opravujeme jeden dom, ktorý bol pri útoku značne zasiahnutý. Patrí pani, ktorá sa po katastrofe v Černobyle musela presťahovať do Sumskej oblasti. Už pred vojnou tu žila vo veľmi skromnom obydľí. Po útoku je jej dom takmer neobývatelný, s popraskanými oknami a obnaženými stenami prekrytými rôznymi kusmi materiálov na ochranu proti dažďu. Dom preto treba opraviť komplexne – aplikujeme minerálnu vatú, spravíme novú fasádu a vymeníme okná.

Čo by si povedala ľuďom, ktorí tvrdia, že sa neoplatí opravovať tieto domy, lebo o týždeň na ne môže opäť padnúť dron?

Najmä starší ľudia nechcú odísť zo svojich domovov. Zároveň nemáme vytvorené také kapacity, aby sa všetci mohli presťahovať a dôstojne žiť inde.

Nepomáhame v bezprostrednej blízkosti frontovej línie, kde je riziko naozaj neúnosné. Tu systém humanitárnej koordinácie obnovu ani neodporúča, naopak, v týchto zónach prebiehajú vládou riadené evakuácie. Vyberáme si oblasti, ktoré síce boli zasiahnuté, no nachádzajú sa viac ako 50 kilometrov od ruských hraníc. Rovnako ako boli zasiahnuté tieto domy, mohol byť zasiahnutý napríklad aj obytný dom v Kyjeve.

Samozrejme, riziko opakovaných útokov a poškodení je v Ukrajine reálne, ale zároveň je veľmi dôležité pracovať na obnove a podporovať ju, všade kde je to možné, keďže to miestnym ľuďom dodáva nesmiernu silu, nádej a vieru, že v tom všetkom nezostali sami.

Čo by si povedala, že je na tvojej práci najťažšie?

Asi neistota financovania. Ak chceme robiť projekty s dlhodobým dopadom, potrebujeme stabilné finančné zdroje. Nikdy si nemôžeme byť úplne istí, či budeme mať financovanie aj v ďalšom roku, a je

to pre nás zdroj stresu.

Zároveň musím spomenúť, že potrieb je veľa a nemáme kapacitu pomôcť všade, kde by to dávalo zmysel. Musíme preto uprednostňovať pomoc tam, kde je potrebná najviac. To je realita, ktorú sa humanitárni pracovníci musia naučiť prijať.

Stretávaš sa často s pocitom bezmocnosti? Čo ti vtedy pomáha pokračovať ďalej?

Kolektív, kolegyne a kolegovia. Neviem si predstaviť robiť túto prácu bez nich. Vieme sa navzájom podporiť a poradiť si. Aj keď je ťažko, vieme nájsť niečo, na čom sa zasmiať. Vždy si nájdeme spôsob, ako prekonať aj ťažké chvíle.

V Luhanskom detskom domove pre 2 – 4 ročné deti, ktorý sme pomohli zrekonštruovať a zariadiť nábytkom.

Je niečo, čo by si chcela, aby verejnosť o humanitárnej práci vedela, ale často sa o tom nehovorí?

Každá aktivita, ktorú realizujeme, je súčasťou našej širšej stratégie aj stratégie humanitárnej koordinácie. Niekedy sa môže zdať zvláštne, prečo pomáhame práve na konkrétnom mieste alebo konkrétnej skupine ľudí, ale za tým rozhodnutím je veľa plánovania, mapovania potrieb a koordinácie.

Snažíme sa pomáhať čo najcielenejšie, tam, kde sú potreby najväčšie, a efektívne využívať dostupné zdroje. Tiež sa potrebujeme vyhnúť duplicitám, aby sme nepomáhali tam, kde už pomoc zabezpečuje napríklad iná organizácia. Chceme vyplňať medzery v pomoci tam, kde potreby ešte nie sú pokryté, a tomu vždy predchádza veľa práce.

Plánuješ zostať na Ukrajine, alebo sa raz chceš vrátiť na Slovensko?

Momentálne áno. Neviem povedať, čo prinesie budúcnosť, ale teraz žijem v Užhorode a plánujem tam zostať.

Čo by si odkázala ľuďom, ktorí majú pocit, že jeden človek aj tak nič nezmení?

Súvisí to aj s tým, čo som spomínala o humanitárnej koordinácii. Všetci sme len jedným dielikom skladačky v celom humanitárnom mechanizme. Ak by viacero dielikov vypadlo, vznikla by väčšia medzera. Každý jeden dielik skladačky však má svoj zmysel.

A na záver — vieš odporučiť knihu, film, seriál, podcast alebo spoločenskú hru, ktoré približujú našu prácu, alebo ktoré ťa nejakým spôsobom formovali?

Pre kontext vojny na Ukrajine určite odporúčam čítať a sledovať **Tomáša Forróa**. Kniha **Stanky Harkotovej, Hranica**, pekne zhŕňa všetko, čím mi učarovalo Zakarpatsko a Užhorod. Čo sa týka podcastov, veľmi by som chcela vyzdvihnúť **podcast Ľudskosť s Barborou Marekovou**. Prináša naozaj dôležité a aktuálne témy, ktoré musíme ako spoločnosť otvárať, aby sme sa stávali citlivejšími a vnímavejšími voči sebe a svojmu okoliu. Toto má veľké prepojenie aj na oblasť našej práce, lebo práve vnímavá spoločnosť vie lepšie pochopiť a oceniť podporu slabších a zraniteľnejších. O nerovnostiach v našej spoločnosti veľmi dobre hovorí podcast **Svet medzi riadkami - odporúčam sériu Slovensko nie je krajina pre slabších**, ktorá vyšla ešte v minulom roku.

Andrea Bednáriková (35) pôsobí ako projektová manažérka organizácie Človek v ohrození pre

východnú Európu. Pochádza z Trnavy a vyštudovala Fakultu managementu UK so zameraním na medzinárodný a finančný manažment. K humanitárnej práci prešla z oblasti financií s niekoľkoročnou odbočkou na Nový Zéland. Od roku 2022 vedie program Shelter na Ukrajine, kde koordinuje opravy školských krytov, obydlií a kolektívnych centier. Momentálne žije v Užhorode a voľný čas rada trávi na chalúpke v ukrajinských Karpatoch.

<https://clokevohrozeni.sk/clovek-za-clovekom-andrea-bednarikova-prvu-sirenu-si-pamatam-dodnes>